

Ozábalová, Ľudmila

[Šenkár, Patrik. Slovenská poézia, próza a dráma po roku 1989 alebo 89 autorov po roku 1989]

Opera Slavica. 2011, vol. 21, iss. 3, pp. 58-59

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117368>

Access Date: 03. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

na bázi slovensko-česko-italské. I keď je tu ťažká veci nedořečena; italsky je uveřejněna již dřívější studie o Machiavellim a Rakovském, jsou tu partie translatologické i návraty k tématu šoa, k němuž se přimyká i stať o násilí v prostředí koncentračních táborů, tématu autorovy již zmíněné doktorské disertace. Stať o Primo Levim a jeho překládání v kontextu slovensko-italské meziliterárnosti a specifikum zobrazování židovstva v tvorbě Giorgia Bassaniho.

Zdá se, že autor našel svou odbornou polohu: komparatívne vzťahové báze s rozptýlením od teórie k praxi včetně aspektů překlada směřujících od politologie k filologii a od navazování na tradici k areálovým inovacím.

Ivo Pospíšil

Šenkár, P.: Slovenská poézia, próza a dráma po roku 1989 alebo 89 autorov po roku 1989. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta stredoeurópskych štúdií, Nitra 2011, 176 s.

Každá nová kniha, ktorá sa dostáva v rôznej podobe do obehu a do rúk čitateľov, prináša nejaké tvorivé nápady, určité pohľady či zosumarizovania na skúmanú problematiku. Ak sa tieto teoretické východiská „stmeľujú“ s ich možným praktickým využitím – je to len a len na osoh tým, ktorí radi siahnu po odbornej literatúre, ktorá im pomôže, usmerní ich a rozšíri ich diapazón vedomostí.

Jednou takou publikáciou je aj nová kniha PaedDr. *Patrika Šenkára*, PhD., pedagóga Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, s názvom *Slovenská poézia, próza a dráma po roku 1989 alebo 89 autorov po roku 1989*. Ako nám už aj samotný názov publikácie konotuje, v centre autorovej pozornosti je jeho snaha podať čitateľom čo najkomplexnejší obraz vývinu slovenskej literatúry od ponovembrového obdobia až po súčasnosť. Samozrejme, táto autorova snaha je inak nezrealizovateľná, nakoľko je priam nemožné vyjadriť sa o všetkých autoroch literárneho vývinu. Osobne píše o tom nasledovným spôsobom: „*Samotný výber nesie v sebe zákutia a vedľajšie kolaje, do ktorých sa dá rýchlo zabočiť. Napriek tomu nie je možné, aby sa o dielach, ktoré vznikli v poslednom období, nehovorilo a nepísalo.*“ (c. d., s. 8). Na druhej strane však treba privítať, že sa P. Šenkár podujal spracovať tento časový interval vo vývine našej národnej literatúry. Sám si teda uvedomuje aj činitele, ktoré vplývajú na vývin literatúry v tomto období: vyzdvihuje z nich najmä časový faktor, ktorý je (v tomto prípade) neporovnateľne kratší ako pri hodnotení diel (povedzme) slovenského kritického realizmu.

V úvode s názvom *Slovo na úvod alebo o koncepcii pars pro toto* sa autor zamýšľa nad významom kultúry, kultúrnosti či kníh. Po ňom nasleduje stručný prehľad literárnych dejín s názvom *Situácia v slovenskej literatúre po roku 1989*. Na základe dostupných prameňov (akademických dejín najmä Sedláka a Marčoka) autor píše o spoločenských pomeroch na Slovensku po vzniku samostatnej Slovenskej republiky, o. i. uvádza ekonomické a spoločenské dôsledky, ktoré vplývali na vtedajší (ba súčasný!) vývoj v slovenskej literatúre. Jeho pozornosť sa upriamuje aj na literárne spolky, združenia, vydavateľstvá, inštitúcie či literárne periodiká. Kladne hodnotím fakt, že predmetná kapitola je hutná, informačne nasýtená, pôsobí ako „vstupný exkurz“ do sveta (konkretizovanej) tvorby slovenskej beletrie; kvantitatívne i kvalitatívne je dostatočná. Nasleduje kapitola (s názvom *Slovenská*

poézia po roku 1989), ktorá je spracovaná podobnou metódou ako predošlá, s tým rozdielom, že sa v nej upriamuje pozornosť iba už na stručný prehľad o vývine slovenskej poézie po roku 1989. V nej uvedené teoretické postuláty sa „spradmetňujú“ v kapitole s názvom *Medailóny o literárnej tvorbe vybraných slovenských básnikov po roku 1989*. Autorova selekcia literátov (a ich portrétov, medailónov) je subjektívna (napokon ako každá selekcia), odzrkadľuje sa v nej jeho čitateľská skúsenosť a jeho snaha podať čo najkomplexnejší obraz o autoroch vzhľadom na primárneho percipienta knihy, tzn. poslucháčov vysokých škôl či záujemcov o danú etapu vývinu slovenskej literatúry. V kapitole s názvom *Slovenská próza po roku 1989* autor osvetľuje dôležité aspekty vývinu slovenskej prozaickej tvorby na Slovensku po roku 1989. Veľmi štruktúrované píše o nových tendenciách v slovenskej próze, ktoré determinujú jej vývin v posledných dvoch desaťročiach. Kapitoly opäť spradmetňujú precízne vybrané medailóny slovenských prozaikov po roku 1989 s názvom *Medailóny o literárnej tvorbe vybraných slovenských prozaikov po roku 1989*, ktoré sú v celej publikácii zoradené chronologicky, tzn. podľa dátumu narodenia autora. Šírka a hĺbka jednotlivých mikromedailónov zodpovedá základnému charakteru publikácie. Kapitoly funkčne dopĺňa určitý tematický prehľad s názvom *Spisovatelia ako súčasť literárneho vzdelávania (po r. 1989)*, v ktorom autor približuje tvorbu významných slovenských prozaikov. V tejto časti publikácie je najviac zrejماً Šenkárova snaha o praktickosť, t. j. do nej zaradil najmä autorov, ktorí sú, resp. by mali byť súčasťou literárneho vzdelávania v základných či stredných školách. Kapitoly s názvami *Slovenská dráma po roku 1989* a *Medailóny o literárnej tvorbe vybraných slovenských dramatikov po roku 1989* uzatvárajú podobnou pracovnou metódou invenčný kruh pohľadu autora, ktorý si plne uvedomuje potrebu (aj) dramatickej tvorby.

Uvedomujúc si bezpochybné faktografický postulat o tom, že „...definitívne uvoľnenie literatúry spod kontroly jediného centra prinieslo doslova záplavu diel tých najrôznejších ideových aj poetologických orientácií“ (c. d., s. 20), môžeme vysloviť náš názor, že Patrik Šenkár vydaním tejto publikácie koncepčne zosumarizoval azda najvýznamnejšie literárne udalosti a (možno) najvýznamnejších dejateľov, ktorí vydali v rokoch 1989–2011 diela zasluhujúce pozornosť.

Eudmila Ozabalová

Cesta k nezávislému pochopení ruského a sovietského fenoménu a souvislosti

Slavistické reminiscence. Výbor z textů Jiřího Fraňka. Vydání iniciovali a výbor uspořádali Zdeňka Fraňková, Jiří Honzík a Věra Dvořáková. Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna, Praha 2011.

S přílehuou předmluvou (*Antimýtus Jiřího Fraňka*) Danuše Kšicové vychází výbor textů nedávno zesnulého pražského rusisty Jiřího Fraňka (vl. jm. Jiří Frischman, 1922–2007).

Dne 28. listopadu 2011 jsem byl poctěn pověřením pronést na počest Fraňkových 85. narozenin v Klementinu v prostorách Národní knihovny ČR malé laudatio jménem pražské pobočky Literárněvědné společnosti a Ústavu slavistiky FF MU v Brně. Vzpomněl jsem tu mimo jiné přelomu 60. a 70. let minulého století, kdy znovu vychází známý *Přehled sověť-*